

RECOMANACIÓ 2019-002: ÚS D'APLICACIONS EXTERNES PER PART DELS CENTRES EDUCATIUS QUE IMPLIQUEN EL TRACTAMENT DE DADES PERSONALS

Què és una dada de caràcter personal?.....	1
Què és un tractament de dades personals?.....	1
Cal tindre una cura especial amb les dades dels menors?.....	2
Qui és el responsable de les dades personals que es tracten en els centres?.....	2
Què és un “encarregat del tractament”?.....	2
És possible utilitzar aplicacions de tercers per tractar dades personals dels centres?.....	3
Si s'utilitzen aplicacions de tercers, hi ha alguna diferència entre que les dades estiguen en el “núvol” o en un dispositiu propietat del centre?.....	3
CASOS PRÀCTICS: Ús d'eines en el núvol per a la realització d'activitats docents.....	4
CASOS PRÀCTICS: Ús d'eines de correu electrònic i missatgeria instantània.....	5
CASOS PRÀCTICS: Ús de quaderns de notes i seguiment de l'activitat docent.....	7

Què és una dada de caràcter personal?

Qualsevol informació que pugui ser relacionada amb una persona física identificada o identificable. Això inclou, entre altres, a més de les dades purament identificatives (nom, cognoms, DNI...), les qualificacions, resultats d'avaluacions o treballs, dades de salut (patologies, minusvalideses o graus de minusvalidesa, resultats d'avaluacions psicològiques...), imatge o veu (enregistraments de vídeo i àudio, fotos...) de les persones.

Què és un tractament de dades personals?

Qualsevol operació que es realitzi sobre dades personals o conjunts de dades personals, independentment que es faça per mitjà de procediments automatitzats o manuals. En

conseqüència, el seu emmagatzematge, difusió o publicació, entre d'altres, tenen la consideració de tractaments de dades i se'ls ha d'aplicar la normativa vigent en la matèria.

Cal tindre una cura especial amb les dades dels menors?

Els i les menors mereixen una protecció específica de les seues dades personals, donat que poden ser menys conscients dels riscos, conseqüències, garanties i drets relatius al tractament de dades personals.

Qui és el responsable de les dades personals que es tracten en els centres?

El responsable de les dades personals, segons el que es preveu en l'article 4 del RGPD, és la persona física o jurídica, autoritat pública, servei o un altre organisme que, per ell mateix o juntament amb uns altres, determine les finalitats i mitjans del tractament. Amb caràcter general, la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport serà responsable de les dades del personal i alumnat del centre i donarà les instruccions oportunes per al tractament de les mateixes per part dels seus treballadors i treballadores. Aquestes dades són els que s'allotgen a ÍTACA i són accedits i tractats pel seu personal en l'exercici de les seues funcions.

No obstant això, poden existir tractaments de dades personals sobre els quals el centre decidisca com fer-los i per a quin fer-los (enregistrament d'activitats, difusió d'informació, xarxes socials...). En aquests casos, la responsabilitat serà del centre i el seu exercici recaurà en la direcció d'aquest, conforme a les competències establides en l'article 132 de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

Qualsevol tractament de dades personals de les i els estudiants, del personal o de pares i mares, amb finalitat diferent de l'ús exclusivament personal o domèstic, ha de tindre una habilitació legal que, amb caràcter general, pot ser el compliment d'una obligació legal, el desenvolupament d'una missió en interès públic o de l'exercici de competències previstes en una llei, o el consentiment dels afectats.

Què és un "encarregat del tractament"?

L'encarregat del tractament és un tercer, empresa o organisme públic, que fa un tractament de les dades personals per compte del seu responsable. Per tant, una empresa aliena al centre que proporcione una aplicació que emmagatzeme dades del l'alumnat o que les tracte o tinga accés a les mateixes de qualsevol altra manera **podria tindre la consideració d'encarregat del tractament de les dades personals que són responsabilitat del centre** o de la Conselleria si compleix les condicions següents:

- Que oferisca garanties suficients per a aplicar mesures tècniques i organitzatives de seguretat apropiades, de manera que el tractament siga conforme amb els requisits legals i garantisca la protecció dels drets de l'interessat.
- **Que existisca un contracte o un altre acte jurídic que vincule l'encarregat (el tercer) respecte del responsable (el centre)** i establisca l'objecte, la durada, la naturalesa i la finalitat del tractament, el tipus de dades personals, les categories d'interessats, els drets dels afectats i les responsabilitats de cadascuna de les parts.

La signatura d'un contracte o una resolució que vincule a l'encarregat ha d'efectuar-la qui tinga la capacitat legal de representar al responsable del tractament i, preferiblement, ha de constar per escrit. L'acceptació mitjançant un "click" de les condicions imposades per una plataforma no reuneix, amb caràcter general, aquestes condicions.

És possible utilitzar aplicacions de tercers per tractar dades personals dels centres?

Per a poder fer servir aplicacions de tercers que tracten dades personals que siguen responsabilitat del centre o de la Conselleria, caldrà que es complisquen dues condicions:

- Que si el tercer propietari o autor de l'aplicació té o pot tindre accés a les dades personals, assumisca la condició d'encarregat de tractament i existisca el corresponent contracte entre ell i el responsable (Conselleria o centre), o un acte jurídic equivalent.
- Que l'aplicació haja sigut aprovada per al seu ús per la Conselleria com diuen tant la resolució del 28 de juny de 2018 de la Subsecretaria, com la resolució del 5 de juliol de 2019 del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional.

Si s'utilitzen aplicacions de tercers, hi ha alguna diferència entre que les dades estiguen en el "núvol" o en un dispositiu propietat del centre?

Si les dades estan en el núvol, el tercer que proporciona el servei sempre té accés a les mateixes i, en conseqüència, serà imprescindible que obtinga prèviament la condició d'encarregat del tractament de les dades personals.

Si les dades estan en un dispositiu propi del centre o de l'administració educativa, el tercer propietari o autor de l'aplicació no necessàriament ha de tindre accés a les dades.

El Reglament General de Protecció de Dades també estableix que les dades personals hauran de ser tractades de tal manera que es garantisca una seguretat adequada d'aquestes. La Llei orgànica 3/2018 de Protecció de Dades i Garantia dels Drets Digitals determina que els organismes públics hauran d'aplicar als tractaments de dades personals les mesures de seguretat que corresponguen de les previstes en l'Esquema Nacional de Seguretat. L'ús de dispositius personals com puguen ser els ordinadors d'ús privat, bé siguen portàtils o de sobretaula, *tablets* o telèfons mòbils, pot comprometre la seguretat de les dades personals perquè no estan subjectes aquests dispositius, amb caràcter general, al compliment del que preveu a l'Esquema Nacional de Seguretat.

CASOS PRÀCTICS: Ús d'eines en el núvol per a la realització d'activitats docents

Situació:

- El/la professor/a accedeix a la web d'una eina determinada i estableix un grup de treball amb un codi específic.
- El/la professor/a lliura aquest codi al seu alumnat i dona instruccions perquè s'enregistren individualment a la plataforma, la qual cosa requereix que els/les estudiants s'identifiquen, introduint les seues dades personals i adreça de correu electrònic. Pressumiblement també quedaran identificats per l'adreça IP de l'equip des del qual es fa l'enregistrament.
- La inscripció dels/les estudiants es considera obligatòria per part del/la professor/a perquè utilitza la plataforma com a part del procés d'educació i avaluació dels/les estudiants.

La situació descrita, des de la perspectiva de protecció de dades personals, implica que el centre seria responsable del tractament de les dades dels/les estudiants amb finalitats educatives i d'avaluació i que el propietari de la plataforma seria encarregat del tractament d'eixes dades. Aquesta situació requeriria la signatura d'un contracte entre el centre i el propietari de la plataforma en els termes prevists a l'article 28.3 del RGPD.

A més, segons s'estableix a l'Ordre 19/2013, de 3 de desembre, de la Conselleria d'Hisenda i Administració Pública, per la qual s'establixen les normes sobre l'ús segur de mitjans tecnològics en l'Administració de la Generalitat, en el seu article 5, *“Queda prohibit, així mateix, transmetre o allotjar informació pròpia de l'Administració de la Generalitat en sistemes d'informació externs, excepte autorització expressa de l'organisme responsable del tractament de la informació, que comprovarà la inexistència de traves legals per a això i verificarà la subscripció d'un contracte exprés entre l'Administració de la Generalitat i l'empresa responsable de la prestació del servici, incloent-hi els acords de nivell de servici que siguin procedents, l'acord de confidencialitat corresponent i sempre amb l'anàlisi prèvia dels riscos associats a tal externalització”* .

Cal recordar que la finalitat de la formalització de l'encàrrec de tractament per mitjà d'un contracte o acte jurídic és, entre d'altres, deixar clar que el propietari de la plataforma no pot utilitzar les dades personals de l'alumnat del centre per a cap finalitat distinta de la de facilitar la realització dels exercicis i l'avaluació dels/les estudiants i obligar-lo a esborrar estes dades quan així li ho indicara el centre o la Conselleria, com a responsables del tractament. La major part de plataformes que s'ofereixen de manera gratuïta no contempen esta possibilitat i consideren que són responsables del tractament de totes les dades dels usuaris que s'han registrat lliurement a la seua plataforma, d'acord amb un interès legítim (article 6.1.f del RGPD), la qual cosa implica poder decidir sobre les finalitats de les mateixes d'acord amb la seua pròpia política de privacitat.

No obstant això, aquest tipus de plataformes es podrien utilitzar, atenent exclusivament a la normativa vigent en matèria de protecció de dades, si la inscripció de l'alumnat es realitza pels mateixos estudiants i de manera totalment voluntària (si són majors de 14 anys, o dels seus pares o tutors si són menors), establint un vincle individual basat en una relació contractual (article 6.1.b del RGPD) entre l'estudiant o els seus pares o tutors i el propietari de la plataforma, vincle en el qual no prendria part l'administració, ni el professorat tindria cap mena d'accés als resultats del treball en línia de l'estudiantat.

És a dir, seria possible recomanar l'ús voluntari de l'aplicació per part dels/les estudiants, però no obligar-los a utilitzar-la com a part del procés educatiu.

CASOS PRÀCTICS: Ús d'eines de correu electrònic i missatgeria instantània

LA RESOLUCIÓ de 28 de juny de 2018, de la Sotssecretaria de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es dicten instruccions per al compliment de la normativa de protecció de dades en els centres educatius públics de titularitat de la Generalitat, fa referència clara a la prohibició d'utilitzar eines de missatgeria no aprovades per la Conselleria, tant per a comunicar-se amb l'alumnat com amb els familiars:

“Amb caràcter general, les comunicacions entre el professorat i l'alumnat han de tindre lloc dins de l'àmbit de la funció educativa i no s'han de dur a terme a través d'aplicacions de missatgeria instantània. Si calguera establir canals específics de comunicació, hauran d'emprar-se les eines i els mitjans establits per la conselleria competent en matèria d'educació i posats a la disposició d'alumnat i professorat o per mitjà del correu electrònic.”

“Les comunicacions entre el professorat i els familiars d'alumnes han de dur-se a terme a través dels mitjans posats a la disposició de tots dos pel centre educatiu o la conselleria competent en matèria d'educació.”

Aquestes obligacions van en la línia assenyalada a l'apartat "Ús d'eines de correu electrònic i missatgeria instantània" de l'orde 19/2013, de 3 de desembre, de la Conselleria d'Hisenda i Administració Pública, per la qual s'estableixen les normes sobre l'ús segur de mitjans tecnològics en l'Administració de la Generalitat:

Article 21. Correu electrònic corporatiu.

1. Els comptes creats en els servidors de l'Administració de la Generalitat tenen com a objectiu l'intercanvi de missatges propis de l'exercici professional. Queda prohibit el seu ús amb fins comercials, financers o personals.

...

5. No es permet l'ús de comptes de correu diferents dels proporcionats per l'Administració de la Generalitat dins de la XCGVA, excepte autorització expressa de l'òrgan amb competències en matèria de tecnologies de la informació.

6. Els usuaris no han d'enviar missatges amb informació sensible tant en el cos del missatge com en els arxius adjunts. Este enviament únicament podrà realitzar-se si s'adopten els mecanismes necessaris per a evitar que la informació siga intel·ligible o manipulada per tercers (encriptació i firma electrònica).

...

8. Per a garantir la identitat del remitent, els correus es firmaran digitalment.

Sent la Xarxa Corporativa de la Generalitat Valenciana la infraestructura comuna per a la interconnexió de les seus de totes les conselleries i organismes, tant a nivell dels serveis de dades com de veu, amb una distribució geogràfica que abasta tota la Comunitat Valenciana, el correu corporatiu és el sistema idoni de comunicació entre el personal per a l'exercici de les seues funcions professionals, gràcies al fet que la informació es transmet i emmagatzema utilitzant únicament mitjans sotmesos al control de l'administració.

CASOS PRÀCTICS: Ús de quaderns de notes i seguiment de l'activitat docent

Existeixen quaderns de notes o aplicacions que permeten el seguiment de l'activitat docent. En alguns casos, l'aplicació treballa exclusivament en el "núvol", amb la qual cosa el proveïdor de la mateixa hauria de ser un encarregat del tractament (amb contracte i garanties suficients de seguretat). Cal tindre en compte, que la simple realització d'una còpia de seguretat en el núvol implica un tractament de dades personals per part del proveïdor.

En altres, l'aplicació treballa només en local i no dona accés a les dades als propietaris d'aquesta. Tot i això, com ja s'ha explicat, el Reglament General de Protecció de Dades també estableix que les dades personals hauran de ser tractades de tal manera que es garantisca una seguretat adequada d'aquestes. L'ús de dispositius personals tals com ordinadors d'ús privat, siguen portàtils o de sobretaula, *tablets* o telèfons mòbils, pot comprometre la seguretat de les dades personals perquè aquests dispositius no estan subjectes, amb caràcter general, al compliment del que es preveu en l'Esquema Nacional de Seguretat. En conseqüència, en aquests

casos, encara que les dades no es puguen al núvol de l'empresa, caldria tractar-les en equips de la Conselleria o del centre que compliren amb les exigències de l'Esquema Nacional de Seguretat.